

V. Dyk apoštolem taktu a noblesy

V červencovém Lumíru napsal V. Dyk epištolu mladému muži o taktu a noblesy v polemice. Jak jest k ní oprávněn, dokazuje bezděky v ní samé. Ohlásil jsem v 13. seš. Noviny, že jsem odložil „svou odpověď na dykovské perfidnosti a lži“. To nazývá V. Dyk „mravy z putyky“. Říci tedy lži lež, perfidnosti perfidnost jest vrchol sprostáctví. Ale není sprostáctvím, oslovuje-li mne V. Dyk v červnovém Lumíru „milá hokyně“ (str. 432, 2. sloupec nahoře), mění-li mé jméno po své libosti a vylouká-li z něho komické efekty; není sprostáctvím, píše-li o mně, že jsem zplagoval z něho celý passus, „nemoha se ovšem zhostit svého *nejapného* slohu“; není sprostáctvím, napsal-li v Pokrokové revui o Macharovi, že „dává si platit cesty stránky, vyčerpanými neblahým žirováním“ (t. j. že vyssává realistické stránky);¹ není sprostáctvím, nazval-li kdysi v Přehledě A. Sovu, člověka, k němuž vzhlížel jako k svému mistrovi, „Čuhel II.“ (t. j. udavač)... A není patrně také sprostáctvím, co tropili St. K. Neumann a Josef Holý v Moravsko-slezské revui. Ne — to je noblesa, ale já náležím do putyky za to, že jsem pojmenoval *vše* vlastním jejím jménem: lež lži, perfidnost perfidností... Imaginární mladý muž, gratuluju vám k vašemu učiteli: naučí vás lépe mravní kasuistice než Liguori.

V posledním Lumíru

prohlašuje p. *Vavřinec*² Dyk, že nečetl mé polemické odpovědi ve 14. sešitě Noviny³ a že netouží jí čísti; hájíti se proti mně znamenalo prý by prokazovati mně čest přílišnou. Hle, jakou vznešenou pózu oblékl tu na sebe pan *Vavřinec*² Dyk, škoda jen, že její vznešenost páchne příliš starou bajkou o lišákovi a kyselých hroznech. P. Dyk jest již takový rytíř: smývá tě po celém ročníku Lumíra a po třech ročnících Pokrokové revue, rozebírá mikro- i spektroskopem, co jsi řekl i neřekl, napsal i nenapsal, myslil i nemyslí, pomlouvá tě, klevetí o tobě, nařkne tě i z nečestných skutků (že jsi něco z něho opsal)... A ty vystoupíš, vyvrátíš lži, usvědčíš z klepaření, *vyzveš, aby dokázal, z čeho tě nařknu*. A p. Dyk? Zahal se náhle do vznešenosti mont-blancské. Naráz jsi mu hmyzem, který *On* přehlíží. *Náhle tě neráčí čísti; neráčí čísti tvé výzvy, aby dokázal, co lživě tvrdil*... Což nejsou „mravy z putyky“, abych užil vznešeného obrazu, jímž po mně hodil gentleman Dyk, nýbrž mravy z Lumíra — mravy českého genia a poloboha z r. 1908.

V posledním Lumíru

pomáhá si Dyk k humoru ubožáctvími, kterým se můžeš jen soucitně usmát. Ukázal jsem nedávno zde⁴ in concreto, jak vypadá dnešní satira Dykova, a zparodoval

1 - [Viz zde str. 205]

2 - P. Dyk nenaučil se posud správně psátí mého jména, komolí je i nadál po svém rozmaru. Do té doby, než se naučí této primánské slušnosti, budu i já komoliti jeho jméno po svém rozmaru. Jak vidět, beru doopravdy svůj úkol vychovat z českého radikálního genia alespoň průměrně slušného okresního šikovatele.

3 - [Viz zde str. 209 a n.]

4 - [Viz zde str. 211]

jsm ji. Není malichernost, pozastavit se nad úžasným úpadkem všeho ducha u člověka, v němž chtějí vidět někteří — velkého básníka.

Josef Holý

báji cosi v poslední Moravsko-slezské revui o tom, že se mu prý mstím. Pokládám tedy za nutné konstatovati tuto skutečnost. Na podzim roku 1904 — píšu: [tisíce] devět set čtyři — *kdy jsem neměl posud žádné srážky s Josefem Holým*, byl jsem dožádán výběrem Kruhu českých spisovatelů za jurora rukopisné sbírky veršů Josefa Holého Elegie. Kruh začal tehdy vydávati a nakládati literátům knížky veršové (jako první a jediné číslo vyšli Dykovi Buřiči), ale naložil takovou sbírku jen tehdy, byla-li doporučena literární porotou, sestavenou za tím účelem Kruhem. Do této poroty byl jsem tedy tehdy dožádán, a *již tehdy zaujal jsem odmítavé stanovisko k veršům J. Holého pro nejasnost a neuměleckost a nedoporučil jsem jich k vydání*. Knížka Holého vyšla později nákladem Moderní revue a Holý vzal si z tohoto odmítnutí záminku, aby vystoupil z Kruhu a ucházel se o přijetí do Máje, ovšem bezvýsledně. Je-li třeba tedy již o pomstě mluvit, mám mnohem větší právo já shledávati ji v pozdějších injuriích Holého než on v mém kritickém poměru k jeho veršům — neboť poměr ten byl, opakuju, *od počátku odmítavý!*

Josef Holý

věnoval mně v 1. čísle Moravsko-slezské revue dvě veliké stránky hustě potištěné petitem. Dlouho váhal jsem vstoupit do té kloaky — ale: nevyvrácená lež roste jako lavina, a nevyvrátíš-li ji dnes, musíš vyvracet její echo ještě potvorněji.

1. Na podzim 1903 chtěli výtvarníci z Mánesa vydat knihu, kterou by dekorovali. Bylo usneseno vydat almanach moderní poesie a prózy české a mně uloženo, abych pozval mladší literáty. Sepsal jsem tedy *zvací formulář*, kde jsem vyložil cíl a ráz publikace, ten *dal se rozmnožiti na stroji* a ten jsem rozeslal. Původně pomyslelo se na literáty opravdu vynikající — jen asi na 10—12 lidí — a tak dostala se do formuláře věta o „předních representantech mladé generace“. Ale později navrhl kdosi, aby se přizval co možno velký počet mladších literátů; „bude alespoň možný výběr“. A tak rozeslal jsem ještě dvanáct zvacích formulářů, mezi nimi i Holému.

Tak se stalo, že byl Holý „předním representantem mladé generace“ — *vedle 21 jiných!* „Stačí to tvé hrdošti, dobrý stíne?“, ptá se kdosi mrtvého v staré komedii. Ale opakuju: neudělal jsem této titulatury Holému v *žádném listě*, jak lze, nýbrž *v tištěném všeobecném formuláři*, a byla čirá náhoda, že byl Holému poslán.

Když mně bylo 25 let, pozval mne redaktor Osvěty V. Viček k spolupracovníctví — a ne tištěným formulářem, nýbrž opravdovým vlastnoručním listem. Měl jsem později s Osvětou krvavé boje, ale nikdy neužil jsem proti Vičkovi jako argumentu jeho pozvání. Pokládal jsem je za prostou zdvořilost a nic jiného. Takovému polemické ubožáctví čekalo až na Holého jako na svého Kolumba. Jsou právě objevy, které činí se až pozdě, prostě proto, že slušnější lidé se jich štítí.

2. Pan Holý tváří se, jako by byl rozpor mezi tím, co jsem veřejně prohlásil o svém jurování jeho Elegií a co jsem mu napsal. Ale rozpor ten existuje jen pro